

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesítjük új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölös szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a **Magyar Székesfehérvár**

Az újságírás boszorkánykonyhájából.

Egy kissé meglepő és szokatlan cím. De jellemző a megtörtént esetre, a mely csak a nagy általánosságból kiragadott kép s élénken illusztrálja, hogy mily szízfutó munkát kell ma végezni egy *katholikus* újságírónak az ugorkafára lelkapott *zsidó* sajtóval szemben.

Van nekünk egy pompásan szerkesztett katolikus lapunk. *Egyházi Közönynek* hívják. Papok számára íródik. Valahányszor a kezembe veszem, mindig dicsérettel teszem le. Bámulom a szerkesztőjének a zsenialitását, a mellyel a legkiválóbb írók legérdekesebb munkáit bokréta gyűjti. Szóval minden olvasója meg van vele elégedve. Sokszor a katolikusoknak is orruk alá dörgöli a megjegyezni valóját s jönnek benne itt-ott a zsidókról írt cikkek is. Így foglalkozott a minap a lengyelzsidók természetrajzával, vándorló tulajdonságaival stb.

Jó ideig azonban egészen más természetű dolgokról volt benne szó. Annál nagyobb volt tehát a szerkesztőnek, *Gerely József*nek meglepetése, a mikor a *Pesti Hírlapban*, az *Esti levelek* írója, *Tóth Béla* a leggyalázatosabb, legkihívóbb személyeskedéssel támadt rá. A piszoknak és szemétek minden képzelhető változatait dobálta feléje. Kinevezte őt is, munkatársait is zsidólegényeknek, a kik megkeresztelkedtek és fölvettek a papi rendet. Ezen a réven persze az *áruló* név rögtön kinálkozott díszítőjelzőnek.

Áruló — ugymond — *Krisztus tanításának és a magatok ősi vallásának*. Elnevezte őt és munkatársait, a legelőkelőbb és legkiválóbb katolikus paptudósokat „píha kölykeknek.” Sőt hogy a sértést egész a vérig vigye, komisz, sértő szavakkal illeti Gerelynek édesanyját, a tiszteletrémeltó matronát, a ki neki soha semmit nem vett s a *lelkek* bizonyára semmi köze a fia irásaihoz.

Ime a zsidó újság! (Közéjük számítom Tóth Bélát is, a ki megízeltett zsoldosok, a ki dicsekszik a maga poányságával, ámbar valaha, természetesen akarata ellenére, keresztvív is érintette a homlokát.) Az ilyen fráterek mindig könnyen állnak szembe egy katolikus pappal. Hogyne! A katolikus pap nem fog párbajozni, nem fog az utcán se pofozkodni. Mert a katolikus pap, ha valakit elver, megszünt annak lenni, a mi volt. A zsidó újságíró azonban továbbra is viseli a régi bőrét, a melyen egy szemernyivel sem maradt kevesebb tisztesség, mint azelőtt. Épen ebben áll a gyavaságuk. Tudják, hogy a bot vége távol áll tőlük. Magának is volt dolgom egy ilyen fráterrel, a ki a legszemesebb Jetebb gornbaságokat dobálta felém, mert tudta, hogy nem fogom fölkapelni. Voltak, a kik nyilvánosan legazembe-rezték, pimasznak, hitványoknak neveztek mások jelenlétében. Zsebrevágta az egészet szó nélkül. Ha szól, tudja, hogy az a civilember bottal adja meg a folytatását. Ő pedig csak egyet respektál, a verést. A többi hatástalanul leperreg a képeről.

Igy járt *Gerely József* is a maga Tóth Bélájával.

Természetes, hogy Gerely kíváncsi volt, hogy lehet az oka ennek a nagy felhőberedésnek.

Tóth Béla azt mondta, hogy antiszemitás-kodott. Előszedte az újságait s megállapította belőle, hogy valamikor pár hónap előtt írtó hádjáratot indított egy csomó zsidó ellen, a kik szentképeket árultak, miséket ígértek s így csapták be (itt Fehérvárot is) a jóhiszemű katolikus népet. Nagy bünt követelt el Gerely, mert a pénzügyi manipulációk terén koppintott a honfitársak körmére. Ez pedig nagy bűn. Ha egyszerűen szidja őket, legfeljebb visszaöltögetük a nyelvüket, de ha a zsebet érdekelt támadásra adta a fejét, azért vérenek kell folyni.

Sőt mindez semmi. Egész irodát nyitottak ellene. Ügynököket bíztak meg, a kik Gerely magánéletét ellen kutatnak. A kutatás nem járt eredménnyel. Aztán rőpiratokat küldöttek szerte, a mely Gerelyt s lapját gyalázza. Majd pedig egy kontra lapot indítottak *Papok Lajka* címen, hogy a mi derék Közönyünknek kitekerjék a nyakát. Sőt az új lap szerkesztője 21000, száze huszonegyezer koronás alapítványt tett le katolikus célra, hogy az előfizetőket ily módon tévessze meg és tántorítsa el az Egyházi Közöny mellől.

Mindezt pedig azért mondjuk el, hogy rámutassunk arra a nyomasztó helyzetre, a melyben Magyarországon a tisztességes sajtó és munkásai nyögnek. Tíz millió katolikus magyar

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Utazás az éjféli nap országában.

Szászország felé.

Wient július 5-én reggel hagytuk el. Egy kényelmes vasúti kocsiiban elraktározva, vonatunk keresztülrobbog Felső-Ausztria síkjain, pár óra múlva már Morvaország határain vagyunk. Kedves, szelíd vidék vesz körül. Itt ott vadregényesség válik. Znaím sziklái, hatalmas szakadékok mindannyiunk figyelmét magukra vonják. Majd régi várak mohos omladékaí tűnnek elénk, jelezve a harcias középkor dülő csatáit.

Morvaországot se soká látjuk. Iglaunál már a csehek földjére léptünk át. A föld művelése, az erdők bájossága ugyanazt a jelleget viseli magán, a melyet Morvaország földjén szemléltünk. Nincs egy talpalattnyi rész, a melyet ki nem aknáznának. A cukorrépa- és komlótermelés hatalmas virágzásnak örvend. A vidéknek negyedrészt ez a dúsán jövedelmező termény foglalja le. Gabonane-műt is látunk. De a cseh — ugy látszik — nem sok súlyt helyez a buzatermesre, mikor tapasztalatból jól tudja, hogy akár a cukorrépa, akár a komló ötször, tízszer oly magas kamattal jutalmazza fáradságos munkáját. Még az erdőkön is meglát-szik az áldozatkész gondosság nyoma. Nem egy helyen látunk, hogy a fenyőfákat, akár a disznó-vényeket szabályos sorok szerint ültetik. A fák hűjét gondosan ápolják s mindegyiken ott van a szurokból készült gyűrű, mely a tolnakodó fergeket fölfelé való utjukban megakadályozza. A szán-

tófoldeket szépen apólt gyantólestak, cseresznye-, alma-, szilvafák szegélyzik. A cseh földművelő megadózta minden területet, a mely hátalma alatt áll. Hiába! sok az eszkimó. A sok cseh klapoc, mint a hogyan a csehok gyermekeiket nevezik, enni akar, s ha Európa minden országát ellátja is muzikusokkal, a hegedű, kistrombita, nagytrombita és cintányér művészeivel, még mindig elég marad arra is, hogy a szükre szabott cseh föld minden részét gondos munkában reszesítse. Pedig nem sok a rónasága. Vonatunkba minden öt percben minden oldalról süt a nap. Folyton kanyargunk, nem hegyek, inkább dombok között. Nemelyiket kétszer háromszor is megkerüljük, hogy fölérjünk arra a magasiatra, a melyről utunkat tovább folytathatjuk észak fele. Majd odaérünk a moekos vízű Eiba medre mellé s most már egész Dresdäig állandóan annak partján maradunk. Nem egyhuzar találtam folyót, a mely ennek a kis, szükmező folyamnak a fontosságával fölérne. Alig szelesebb 10-15 méternél s már egész sereg gőzhajót cipél a hátán. Majd a kompok sűrű raja lepi el. A csehok rajta usztatják le nagy mennyiségű fenyőszálláikat gyáraik felé. Mert gyára van Csehországnak szinte feles számmal. Az Elba mentén egyik füstje a másikéba gombolyodik. A gépek zakatolása itt ott túlharsogja a vonat robogását, ezer és ezer ember izzik keserves nehéz munkában, küzd a létért, a mindennapi falatért. Mennyi álom, mennyi ábránd foszlik semmivé azoknak a zuhogó pörölyöknek nehéz csapásai alatt!

Az Elbán meg is látszik a gyárak közelsége s hogy egész Csehország levelező csatornájának használja. A moskosabb vize legfeljebb a tengernek van Napoly mellett. Valóságos malátale. A ki türodni akar benne, fogadást ajánlhat önma-

gának, hogy piszkosabban jön ki, mint mikor belemint, még ha lengyel zsidónak alkotta is a Teremtő balkeze.

Elmegyünk a széphangzású Csaszlau mellett, Prágát balról hagyjuk s csakhamar a hegyek közé értünk. Ne havasokra tessék gondolni. Az Ercheység s maga az Óriáshegység — mint a hogyan a cseh németek nagyképűködve elnevezték — a legmagasabb pontján sem emelkedik fölül az 1000 méternél. Az pedig, ha már épen hegyekről, vagy pláne óriáshegyekről beszélünk, inkább csak a peckesebb dombok közt számít.

Ez azonban egy szemernyit sem von le a vidék bájosságából. Az Elba a folyamok ősi gyermekeiben utat hasított magának, ezek közt a homoksziklák közt, a melyek most jobbról-balról mint testőrök vigyázzák folyását s nem egy helyen egészen az oldalához állva tükröt keresnek benne, hogy a homlokukon megletelepedett fenyeserődök bájos képében gyönyörködjenek. Mert a milyen meglepőek ezek a csupa szabályos kockaalaku sziklák, ép oly bájos a rajtuk eltérülő sűrű erdők üdesége. El is neveztek „*sächsischer Schweiz*”-nak (szász Schweiz), a mivel természetesen a világ legbájosabb országához akarták mérni. Épen nem csodáltam e hely népszerűségét, sem azt, hogy még Amerikából is számos n akadnak, akik ezt az üde, balsamos illattal bővelkedő helyet nyaraló helyül választják.

Most veszem észre, hogy már a szoros értelemben vett szász Schweiz szépségét dicsérem, pedig még Csehországotól sem vettem bucsut. Nem baj! A mi az egyikre illik, szakasztottan ráillik a másikra is. Az egyik bájossága épen nem marad alatta a másikénak. A zökkenés csak Tetschennél érezzük, mikor a finác szí-

Mai lapunk 4 oldal.

hazánkban, érzelmei, gondolatvilága, szeretete messze távol áll a zsidóság irányától s a mi csodálatos — mégis annak jármát huzza. Sőt maga a keresztény ember áll ki s fedezi buta testével az ellenfelet, támadja a saját testvéreit azok érdekében.

Jó lesz ebből tanulni, okulni, testvéreim s nem lekiécsinyelni, kigunyolni a becsületes törekveseket. Ha 1867 óta tehát 40 esztendő határán belül idejutottunk, mi lesz velünk a következő évtizedek malmában? Mivé morzsol bennünket az a hatalmas erő, a mely már régen effelejtette azt a kort, a mikor titkos leshelyből vetette ki halálját és a sötétben végezte a vakondok aknamunkáját.

Testvéreim a példából tanuljatok!

UJDONSÁGOK.

— **Püspökünk nyaralása.** Dr. Vározy Gyula megyéspüspök, ki pár hét óta teesi birtokán nyaral, f. hó 11-iken, pénteken fog visszatérni székelyére.

Személyi hír. Keé István rendőrfőkapitány szabadságáról visszatért és hivatalának vezetését a tegnapi nap folyamán átvette.

Mesteri jubileum. Lélekemelő, szép ünnepe volt vasárnap a Luttor-családnak: a hála, a tisztelet, a szeretet ünnepe, mely Luttor Ferenc székeselehérvári lakos 25 éves mester-önállóságának évfordulóján felszázra menő tanítvány oszinto szívéből nyilatkozott meg. Mintha megújuló idők letnének látnánk feltűnni az enyésző multból! A társadalmi életbe is belopódzó zsidó liberalizmus úzkerkedő szellemével a pengő pénzben kifejezett tiszta haszon küzde a család szentélyéből, a műhely munkásai közül a közös jólét és boldogság éltető erejét: a kölcsönös becsülésben rejlt szeretet, hogy a munkás a dolgozó gép alkotó részénél egyébre ne becsültessek. Megteremtte ez átkos rendszer a maga gyümölcsét: nincs többé családi élet a műhely tagjai között, forrong minden, nőtön-nő az elégedetlenség, mert a sebeket nem gyógyítja a többé a csodálatos balszam, az összeraktározandóság érzetében megedzett szeretet. De imc, kedvező jelek mutatkoznak, szinte egy leküzdhetetlen belső ostrom kényszerítő hatása parancsolja: vissza a kereszténység évszázadokon

át kipróbált fegyvereihez s meggyőződ a békétlenség, az elégedetlenség örögeit. A modern felvilágosodottság sötétséget teremtett, világosságra van szükség! Megtalálták a vasárnapi jubileumon.

Luttor Ferenc székeselehérvári műlakatos vasárnap ünnepelte önálló iparosságának 25 éves jubileumát. Már a kora reggeli órákban felkeresték ez alkalommal nagyon kevés kivétellel tanítványai, ezeknek családjai s a mintegy hetven főre menő ünnepi menet a templomba vonult, hol hálaadó isteni szünetlen kérték az Úr további áldását. Szent mise után a jubilans vendégszerető háznál virágokkorral üdvözölték a háznak köztiszteletben álló úrasszonyát s keseretlen oszinto szavakban rőták le haláljukat a tanítványok a mesterral szemben, kinek a nap emlékére egy ezüst serleget nyújtottak át. A szép ünnepséget, melyen a családtagok is teljes számban résztvettek, Luttor Ferenc vendégszerető háznál villásreggeli követte. Este a volt Treinkó-fele keréhségben bankett volt az ünnepelt tiszteletére. *Vinczay* mozdonyvezető üdvözölte a tanítványok nevében a jubiláns, aki midon szép számban levő tanítványaira is en áldását kérte, hálás szavakkal emlékeztet meg Sáy Ferenc ipartestületi elnökről, aki München tartozkodásuk folyamán szívere kötötte, hogy Székeselehérvárról legyen önálló. A székeselehérvári, majd a budapesti művezetők részéről is üdvözölték az ünnepeltet. Végtül *Kiritski* Bödög ipartestületi jegyző köszöntötte a testület szénmunkás s örömeinek adott kifejezést, hogy a szeretetnek terelgőhatását látja iparosaink közt. Az ünnepi társaság lelkes hangulatban az éjféli utáni óráig maradt együtt. A szép sikerben jelentős része van *Gancs* István vendéglősnak, aki jó konyhajával s kitűnő boraival csak jóhírnevét növelte.

Köszönetyilvánítás. Drága halottunk, felejtethetlen jó férjünk, *Galambo* Karoly elhunyt alkalmából mindazoknak, kik a ravatalra koszorút helyeztek, a temetőre megjelentek, avagy résztváltak bármikép kifejeztek, mindazoknak hálás köszönetemet nyújtánom. Különösen leróhatlan hálam a székeselehérvári ipartestülettel szemben, melynek nagyrabecsült előjárósága mg egyrészt testületi impozáns megjelenésével, másrészt részvételével enyhítette mérhetetlen fájdalommat. Nemesszavúságúknak legyen jutalmazója az Úr! Székeselehérvár, 1905. augusztus hó 7 en. *Oz: Galambo* Károlyné.

A bodajki körorvosi állás. Bodajki községben rövid két hó leforgása alatt augusztus hó 9 en harmad ízben választanak körorvost. Ugyanis

az eddig megválasztottak egyike lemondó mellőlt állását elfoglalta volna, a másikkal pedig a bodajkiak nem voltak melegegedve és a v. osztást megfelebbezték. A megválasztott orvos n. várvára be a választás eredményét, szintén beadta lemondását. Így tehát szinte érdeklődéssel néznek a legközelebbi választás elé, amely előre láthatólag semmi nagyobb recensust nem fog kelteni, miután csak egy pályázó akadt, dr. Kmetykó János budapesti gyakorlóorvos személyében.

— **A pusztavámi tüzvész.** Annak idején megírtuk, hogy Pusztavám községet tüzvész pusztította, melyben 28 lakoház 84 melléképülettel együtt a lángok martalékává lett. Tudósításunkból Stettner Pál ottani földműves házát jeleztek, mi a ahol a romboló tüzvész keletkezett. A megejtő tüzvészgálat azonban megállapította, hogy a t. Meidlinger István házában támadt. Meidlinger ugyanis a szemetet, amely között keses gyufa volt, a trágyadombra öntötte. A szemetet a tyúk-szállkapiták es a gyufák a perzselő nap hevétől tüzet fogtak. A tüzvész által okozott kár hivatalos becsles szerint 5676 korona. Meidlingernél ellenvetkes gondatlanság címén feljelentést tettek.

— **Nagy idők tanuja.** Ismét eggyel kevesebb azok sorából, akik kardal kezükben küzdöttek végig a szabadságharcot. Szeit Mihály 48-as honvéderőmester lovagt el 77 éves korában. Halálát kiterjedt rokonsága gyászolja.

Az agg harcos, aki Bem táborában küzdött végig a szabadságharcot, nagy szeretettel s lelkesedéssel beszélt környezetének a dicső háboruk egyes epizódjáról. Különösen nevezte szerep jutott neki a piski hídnál vívott véres csatában, a hol bátor fellépésével századosít a kis csapatát mentette meg az ellenség fölkoncolásától. A magyar honvédség ugyanis az ellenséges tulerő elől menekülni volt kénytelen. Szeit őrmester századát Péchy százados vezette. A farsadtságtól fuldokló százados Szeit őrmester öszereskadni látta, mire a derék őrmester elszántan a menekülő csapat élére állva harsány hangon kiáltotta:

Bajtársak! századosunkat nem hagyjuk el, vagy élünk, vagy együtt halunk! Aki egy lépést mer tenni én elővöm!

— A kis csapat hirtelen megállt, s harcra készen fordult az üllöző ellenségnek s most már ök léptek fel támadólag. A váratlan támadás kissé zavarba hozta az ellenséget s ez elég idő volt a fejlődésre. De abban a pillanatban szerencsére magyar huszarak törtek elő s neki rontottak az ellenségnek, mely vad futással menekült. Szeit őrmester egy jól irányzott lövéssel az ellenséges

matoló orrát kolleremk tartalma izgatja. Egy kis horsodzás keresztülfut a hátamon, mert néhány száz jófajta hazai cigaretta szerénykedik a láda alján. Ki nem állhatom az idegen országok, különösen a nemetek orszo, de szedett-vedett repalevélből készített s dohányosok nevezett készítményét. S mivel egyeb kiülföldi utamban megfogadtam s követtem, itt is hűségesen megmaradok a régi elvem mellett, hogy legalább a reggeli utáni kijáró konvencionális szivarkát hazából szívom. A finácé lelkiismerete azonban nem köböl van. Szívesen enged, különösen ha a t. tagból álló társaság sürgesét borsálat látja. Szeitánkbe ne:

!st was drin!

Oh nein! felelünk s ö rágasztja a pacérsajnt s mi bajszunk helyére ala mosolyogva sietünk be az etterre nbe oszonnazni, kávéni, vagy sörözni, a kinek mi esk jól. Egy órát várunk, aztán ismét vonatra ülve, robogunk tovább. Ahg telik egy óra, mar tünedeznek elő Dresda bajos villatelepei, melyek egészen ellepik volgyunk két oldalát. Ahg tudunk betelni a szemléletökkel s az irgykedéssel. Mily gazdag eroteljes nép lehet az, a melynek ilyesmihöz van módja. Aztán a sötétség kezd raborolni a tájra, midon berobogunk Europa egyik leghatalmasabb állomására.

Dresda.

Dresdáról sok szépet hallottam és olvastam már. A mit láttam, megerosított előbbi véleményemben. Kéves városa van a ven Európának, a mely vele szépségben vetekedhetnek.

Első és legfőbb karaktere a bámulatos tisz-

taság s hogy minden lehető elkövet arra nézve, hogy az egészszeg szempontjából kifogásolni valót ne találjanak benne. Por és szemet alig akad az utcán, folyton öntöznek és sepernek, niint a rendszerető hazássonny szobában. Kivéve a régi várost, a hol a hazak egymásba fűződik, az egész város villaszterület épült. Minden palota egy-egy árnyas park lombjai közül néz reánk. Órák hosszat kocsiztunk csupa villasorban. Ha van, a mi megrázkást jelent: egy-egy zöldelő park, a mely a nagy nyilvánosság számára áll nyitva. A „Grosse Garten” a nagy városliget a király apádeka kedves városának. Órák hosszút járhatunk gyönyörű fasorai között. Külön utak vannak a setalók, a kocsizók, a kerekpárok számára, sőt a vasárnapi lovaglók, a Somtagsreitererk is a számukra külön fentartott uton do-bathatják le magukat görhes páripájuk határol. A király kedves városának rendelkezesere bocsátotta ezt a csodálatos szép kertet, megengedte, hogy bárki gyönyörködhessek szépségében s csak annyit kört ki, hogy a gazvilágost be ne vezessék, mert ezzel a modernizálással együtt jarna a szép utak felturasa, másrészt pedig sokat veszítené régi romantikájának bajos zomancából. A villanyvilágítás is csak este 11 óráig szabad a fő utakon.

Oszintén bevállom, hogy sokáig küzködött bennem az irgyes indulata. Micsoda bödög ország az, a melynek ily áldozatkész, szeretetreméltó kiralya van, a ki gyönyörűségét az áldozatkésztségben, népe igaz szeretetében találja.

A Grosse Garten a város szívében terül el, Körülötte meg a villak légiót terünek el, megittasítva a szívet,lelket gyönyörűséggel.

Világot sem szabad azonban elfelejtetnem azt a kedvesen jellemző vonást, a mely a német népnél, különösen azonban a dresdaiaknál a virágok szeretetében nyilvánul. Az utas, ha a város utcájára lép, szemét elsősorban a sok virág kipi meg. Minden ablak, minden erkély egy egy virágokert. Ha Szászországot méltán nevezik kertnek, a „virágok kert” elnevezés elsősorban a fővárost, szűkebb körben annak minden egyes házát illet. A dresdaiak nemes versenyre kelnek egymással abban, hogy kinek az ablakában virítanak a legszébb és legüdebb virágok. S ezt a versenyt a szó szoros értelmén kell vennünk, mert a verseny jutalomdíjjal jár. A legszebb erkély és ablak tulajdonosát az egész város örvendőző tetszése mellett tüntetik ki a városi hatóság elismerő es megtszítő díjjal.

Nem szabad említesen kívül hagyunk, hogy az állam gondja egészségügyi tekintetben még a katonáira is kiterjed. A kaszárnyákat nem ékelik be a gozólgó háztömegek sorába, a poros utcák rendjébe. Dresda mellett egy egész kaszárnyatelep van. De elválasztva a várostól s egy pompás erdő közepén. A hatalmas épületeknek csak a teteje látszik a nagy távolsgábl.

Az sem utolsó dolog, hogy Dresda városának központi fűtése is van, tehát nemcsak vizet es világítást kapja egy központi telepről, hanem — ha úgy tetszik — a téli meleget is. A kinek tetszik, megrendeli a központi fűtést s csöveken át vezetik lakásába a megfelelő meleget, a nélkül, hogy ezzel csak legkisebb alkalmatlanságot, vagy piszkot is okoznának.

Apró részletezesbe kellene befelémmem s talán unalmasasá is válnék, ha Dresda sokfel

csapat vezénylő tisztjét lelőtte Péchy százados megölette az őrmestert s hálálkodva köszönte neki, hogy a legnagyobb veszedelemben nem hagyta el. Megígérte, hogy róla mint élete megmentőjéről gondoskodni fog. Azonban a szabadságharc lezajlása után a százados fogságba jutott s az őrmestert is elfogták s besorozták osztrák katonának. Lengyelországban szolgált tíz esztendőig. — Hétfőn délután temették el nagy részvét mellett. Temetésén megjelentek zászló alatt a 48-as honvédek:

Halálozás. *Ungvári* Béláné 19 éves korában ma d. u. hirtelen meghalt.

Köszönetnyilvánítás. Míndazok, kik felejtethetetlen jó anyának ldb. Pákozdi Antalnét elhunyt alkalmából fájdalomukat mely részvétük nyilvánításával, avagy koszorúk küldésével enyhíteni iparkodtak, vagy a temetésen megjelentek, koszijukat a temetésre, rendelkezésünkre bocsátották, fogadják ez uton is szívőből eredő köszönetünket. Székesfehérvár 1905. aug. 8. *Pákozdi Istvánék.*

Közigazgatási ülés a vármegyénél. Ma délelőtt tartotta Fejérvármegye közigazgatási ülését. Az ülésen báró Fiáth Pál főispán elnököl. Jelenvoltak a következő biz. tagok: Szűts Artur főjegyző, Dr. Balassa Imre tb. főjegyző, báró Salamon Mihály ár. elnök helyettes, Stuller József pénzügyigazgató helyettes, Vajda Geza kir. főmérnök, gróf Festetics Benno kir. tanfelügyelő, Bognár József kir. áll. állatorvos, Koller Pár vármegyei közigazdasági előadó, Kenessey Gyula, Koller Tivadar, dr. Paizs Gyula, dr. Szűts Andor, V. Végh István biz. tagok.

Szűts Arthur főjegyző, mint az alispán helyettese bejelenti, hogy a közigazgatás terén semmi fontosabb dolog nem fordult elő. Julius hó folyamán elintézendő volt 946 ügydarab, ebből elintéztetett 921. Hátralék 25 darab. Bodajk község mint a körorvosi kerület székhelye, miután a körorvosi fizetéséhez 1200 koronával járul, azon kérelemmel fordult az alispánhoz, hogy választóinak száma e fizetés arányában állapíttassék meg. Az alispán a kérelemnek helyt adott és a választók számát Bodajk község részéről 8-ról 11-re emelte. Természetesen ennek következtében más községek választóinak száma leszűkült. Gutta-mási község miután választóiból egyet veszített, az alispáni határozat ellen felebbezést nyújtott be. A bizottság azonban a felebbezést elutasította.

Az állategészségügyi kedvezőtlen volt, amennyiben Bognár József m. kir. főállatorvos jelentése szerint ragadós száj es kórofmájás 22, sertésvesz 17, sertésorbáné 6 községben fordult elő. Stuller József a pénzügyigazgató helyettese

szépségéről, pompás palatiról, parkjairól, vizeiről szólni akarék.

A legérdekesebbet, a művészeti részt utóljára hagytam.

A ki Dresdát madártávlatból nézi, első sorban azon a zöldtetőjű házcsoporthoz akad meg a szeme, mely a város közepén, egyik felén viruló parktól, más oldalról az Elba vizétől körülveve, elterül. Itt vannak a múzeumok, az opera, a királyi palota, a katolikus, valamint a lutheránus templom.

A „Zwinger” maga annyit kincset foglal magában a mennyire Európa bármely városa büszke lehetne. Magán a neven egy kisse megütöközünk. De a historiai fejlődés hamar megadja a magyarázatot. Kezdetben kaszányául szolgált, a hol tehát nem jószántukból, hanem kényszer folytán tartózkodtak az emberek. Később raktár lett belőlük, majd pedig a műkincsek számára alakították át. Külső díszében Európa legszebb és legérdekesebb rokokó izlésben épült helyisége. Kéz-zel fedett tetőjére az idők folyamán zöld patina réteg rakódott, a mely kedves ellentétül szolgál a körülötte elterülő épületek kormos időviselte szívével.

Itt találjuk a rézmetszetek muzeumát, a történelmi, földtani, zoológiai, embertani grütemények gazdag tárházát. Engem elsősorban a képtár, a Gemälde-Galerie érdekelt.

Díszes, oszlopos, lépcsőházon keresztül az emeleti részt kerestük először föl, a hol a régi mesterek pompás alkotásai kötik le figyelmünket. Coreggioinak, Rubensnak, Murillonak s a többi nagy művészeknek kedvesnél kedvesebb alkotásai mellett ott látjuk Van der Werff családostárs finom kidolgozása képeit.

a következőket jelenti: 1905. évi július hó végeig esedékessé vált mindennemű kincstári követelések összege 3.645,375 kor. 51 fill. Ebből befizetett: 1.399,741 kor. 4 fill. s így hátralékban maradt 2.245,616 kor. 47 fill. Folyó évi július hó végeig ideiglenes házádozómentesség 59 esetben, fizetési halasztás 25 esetben adatolt.

A vertesacsi róm. kath. iskola két tanítója korpóllék iránt kérvényt nyújtott be. A kir. tanfelügyelő ajánlatára a kérvények pártolólág terjesztetnek a vallás és közoktatásügyi miniszterhez.

Bérró Fiáth Pál főispán bejelenti, hogy az Orbán Imre közközházi gondnok fejelemi ügyében kiküldött bizottsági tagok közül dr. Szűts Andor ezen megbízatásáról lemondott. Helyette Kenessey Gyula küldetett ki.

Ezután Koller Pál közigazdasági előadó terjesztette elő jelentését, melyet lapunk más helyén közlünk.

A Himnusz a közös ezredekben. No lám, mi szegény magyarok annak is örülhetünk, ha édes hazánkban a magyar fiúk a magyar himnusz ütemes akkordjai mellett rúkolhatnak Egy kolozsvári kormánypartí újság (mert ilyen is van a kincses városban) nagy betűk el jelenti, hogy a múlt hónap első felében Patreich hadügyminiszter az összes közös hadseregbeli magyar ezred parancsnokságához azt a rendeletet intézte, hogy a *zenekarok tanulják be Kolessey Himnusát.* Elrendelte meg a hadügyminiszter, hogy a zenes menetek alkalmával *lehetőleg magyar indulókat játszanak.* Kiegészíti ezt a hírt egy marosvasarhelyi tudósítás, amely szerint a 8. gyalogezred székelyudvarhelyi zászlóaljának bevonulásakor a magyar Himnuszt játszották.

Epilogus. Ketskés Elek és Knesz Ferenc közt szenvedélyes vita fejlődött ki a múlt hónap, a mely objektív témából csakhamar a személyeskedés posványába tévedt. Ugyanebben az ügyben Knesz Ferenc a saját igazolására ma nyilatkozatot hozott hozzánk közlés végett. Mi sorainak helyt nem adunk. Sokkal kevesebb látjuk a két ellenfelet az igazságos és higgadt vitaközös terén semhogy olvasóinkat az ilyen felesleges szalmacsépléstől megóvni ne kívánánk. Knesz ur nyilatkozata ennek folytán egy másik helybeli lapban fog megjelenni.

Halálozás. Mint részvétellel értesültünk, *Köhler* János a cs. és kir. szabadalmazott Dunagőzhajózási társulat nyugalmazott tisztviselője i. hó 2-án életének 76-odik évében Klagenfurtban elhunyt. A boldoguliban *Köhler* József az osztrák-magyar bank helybeli fiókjának főnöke életátját gyászolja.

A főérdeklődés azonban *Rafael* világhíru *Sixtini Madonna*-jára irányul. Egész külön termet szenteltek számára, a hol minden egyéb benyomástól menten csak őt szemlélhetjük lelkünk egész elragadtatásával. A ki belép úgy érzi magát, mintha szentélybe lépne. Halott csend uralkodik. Lábjáigyezen sülken el egyik alak a másik mellett, aztán csendesen helyet foglal s elmerül a csodálatos alkotás szemlétében. Az első pillanat nem az elragadtatása A színek egyszerűek, élénk ellentétet nem fedezünk fel rajtuk. De minél tovább szemléljük, annál beszédesebbek lesznek az alakok. A Szent Szűz alakja valóban csodaszép. Szemeiből az anyaság szeretete, szelidség, a mellett bölcsesség sugárzik, mintha az egész mindenségbe áthatolna tekintetével s az örökkévalóság végtelenségének szemlétébe merülne. A karján tőle kisse Jezus csodálatosan egyesíti magában a gyermek és az Isten eszméjét. Igazi gyermekarc, de a bölcsesség s a világ megváltásáért szenvedni akaró Udvözítő istensége, jósága színtügyi lesugárzik arcáról.

Hasonló az elragadtatásunk Sixtus pápa és szent Borbála alakján, valamint a két angyalén, a kik könyökökre támaszkodva az örökkévalóság magasztos eszméjével szemekben bámulnak a nagy mindenségbe. Lelkünk elmerülve szemléli őket s egyszerre bámulva vesszük észre, hogy meglevenédik előttük az egész Isp s a szép mennyországot látjuk apró angyalával egyetemben.

Bikei Ferenc.

— **Papok lapja.** Ily címen egy új lap indult meg Budapesten. Hogy eredetéről némi felvilágosítást nyujtsunk, eláruljuk, hogy a becületes, korrekt és minden tekintetben helytálló Egyházi Közlöny megbuktatására irányul. Az Egyházi Közlöny nem tetszik a mélyen tisztelt zsidóság-nak, mert lerántottá a leplet egy csomó szédelő zsidóról, a kik saját gyártmányu szentképekkel, háziáldásokkal, olvasókkal stb. csapatk be a tapasztalatlan magyar nepet. Ez az attentatum vért kíván, azért kiadták a jelszót, hogy az Egyházi Közlönyt meg kell buktatni. Vezércikkünkben részletesebben foglalkozunk ezzel a dologgal. Itt csak utólag annyit jegyzünk meg, hogy az ilyen sajtótermékeket minden okos ember ki fogja tiltani a házából, még ha százszor ingyen dobálják is utána.

— **A mentők munkája.** Tegnap délután 2 óraker Kadec Antal cs. és kir. 69-ik gyalogezredbeli főhadnagyot szállították a mentők a csapatkórházba. Kadec, aki az ezredösszpontostásra érkezett Székesfehérvárra a Lakatos-utca 2. szám alatt volt beszállsolva, ahol kanyaróban megbetegedett.

— **Az ipartestületek fötérjesztései.** Tudvalevő dolog, hogy az ipartestületek, továbbá a kereskedői és ipartársulatok fötérjesztéseit miniszter érdemleges elintézés előtt véleményezés végett rendszerint I-küldi az illetékes kereskedelmi és iparkamarához. Ez az eljárás azonban gyakran az ügy hátrányára késedelmet okoz. Ezen a bajon segitendő a kereskedelmi miniszter most úgy óhajja a dolgok menetét módosítani, hogy az előterjesztések az illetékes kamara után terjesztessenek eléje, s épen ezért körrendeletben utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy az új módszert ajánlják az ipartársulatok és testületek figyelmébe. Rendeletében a miniszter kijelenti, hogy ezzel távolról sem kívánja a közte és az ipartestületek közt fennálló közvetlen érintkezést befolyásolni, csupán gyorsítani óhajja az olyan ügyek elintézését, a melyekben a törvényes érdekképviselet véleménye nem mellőzhető, s ugyanakkor szorosabb kapcsolatot kíván teremteni az ipartestületek és a kamarák között.

— **Kerékpárverseny.** A Székesfehérvári Kerékpár Egyesület vasárnap délután tartott versenyén első lett Kümmel Jenő, aki bajnoki szalagot és oklevelet nyert. Kümmel a Székesfehérvártól Martonvásárig és vissza, 62 klmert kitévő utat 2 óra 58 p. 10 mp. alatt tette meg. Második lett Varga István, aki 2 óra 58 p. 12 mp. alatt futotta meg a pályát. Kálóczy Gyula és Lipp Rezső, akik szintén indultak s kitéptek a versenyből.

— **A hőség áldozata.** Fekete István 63 éves déli vasuti fűtőházi munkás szombaton délután a vasuti állomás területén hirtelen rosszul lett és eszméletlenül összeesett. A mentők beszállították a Szent-György közkörházba. Fekete még ugyanap este, anélkül, hogy egy pillanatra magához tért volna, meghalt. A megejtett orvosi vizsgálat a halál okául napszúrast állapított meg.

— **A Balaton tündére — tolonkocsin.** A minap történt, hogy a rendőrség Siofokon letartóztatta Neumark Samu rovvot multo embert, aki több betöréses lopást követett el. Letartóztatáskor kiderült, hogy a betörő mint gróf, báró és föld-birtokos szerepelt a balatoni fürdőhelyeken, ahol tüzesen udvarolt a szép asszonyoknak, akik szívesen fogadták a szépbeszédű legényt. Tegnapelőtt Keresztessy Gyula rendőrfogalmazó valami miatt visszakerete az ügyészségtől Neumarkot, akit a zöld színű tolonkocsin szállították át. Az Országgháza előtt Szalap István rendőr, aki a kocsis mellett a bakon ült, gyanus recsegést hallott. Leugrott a bakról és megdöbbenve látta, hogy a tolonkocsi fenekeinek egy deszkája föl van tépve és két láb igyekszik földet érni. A rendőr kinyitotta a kocsi ajtaját és ekkor látta, hogy Neumark Samu, a Balaton-Adonisza igyekszik szabadulni. A nagyerejű ember fölszakította a tolonkocsi padlóját és ki akart bujni a kocsiából. Amikor látta, hogy szándékát felfedezték, rávetette magát a rendőrré és öklével úgy vágta fejbe, hogy elájult. Aztán futásnak eredt. A járőrök azonban üldözöbte vették és elfogták. A Balaton szép asszonyai most még hosszabb ideig lesznek kénytelenek nélkülözni szeladonjukat, mert hatóság elleni erőszak címén is vizsgálatot indítottak ellene.

— **A bicskei vásár.** A július hó 25 és 26-án tartani szokott, de az idén állapotbetegség miatt elmaradt bicskei országos vásár a kereskedelemügyi miniszter engedélye folytán augusztus hó 22 és 23-án fog megtartani. Az állatvásárra hasított körmű állatokat felhajtani tilos.

— **Korán kezdik.** A múlt hó folyamán háromszor egymásután törtek be a mória vszáló más áruáraktárába anélkül, hogy a tetteseket kinyomozhatták volna. Most f. hó 2-án végre sikerült a móri esendőségnek kideríteni, hogy a betöréses lopásokat móri 12-13 éves fiúk követték el. A betörő gyermekek névszerint Geszler Ferenc, Lósz József, Frey Márton, Brumbaier János és Pisch Jánost feljelentették. Legtöbb 17 kg. kockacukrot loptak, amit részben elfogyasztottak, részben pedig pénzért eladtak. A nagy reményekre jogosult kompanyia legközelebb a büntető bíróság elé kerül.

— **Állategészségügy.** Zámoly községben a ragályos száj és koronájás járványterüleg fel-lepett, a sertésorbáné pedig megszűnt.

— **Tűz a vidéken.** Folyó hó 2-án déli 12 órakor, amidőn Grünfeld Ignác velegi birtokos arató a Timár pusztához tartozó Galambos erdőtele birtokon ebédhez ültek gyújt a már learatott és kepebe rakott zab, de az oly rohamosan terjedt, hogy a lángok csakhamar 130 keresztet elhamvasztottak. A kár körülbelül 520 korona. Biztosítva volt.

— **Tűz Csákváron.** A múlt hét egyik napján esti 10 órakor rémes kongatás riasztotta fel Csákvár község lakosságát. A tűz valószínűleg gyújtogatás következtében Bösze István kertjében támadt. A veszedelmet idejekorán észrevették és a tüzet elnyomták. A kár jelentéktelen.

— **Tűz Pákozdon.** Folyó hó 5-ikén Pákozdon ezideig ismeretlen okból gyújtadt Kiss Lajosné ottani lakosnő nádfedelese háza és teljesen leégett. A kár körülbelül 300 korona, melynek azonban egy jó része a biztosítás révén megtérül.

Bor eladás!

Kitűnő, tisztán kezelt, öreghegyi borainat a t. közönség figyelmébe ajánlom.

Ujbor	28 kr.
Obor	32 „
Vörösbör	36 „

literes zárt palackban.

Németh János.

Simor-utca (Buza-piac) 37. szám.

Közgazdasági jelentés.

Fejérmegyei közgazdasági bizottsági ülésen felolvasva.
Köller Pál vármegyei közgazdasági előadó.

Tisztelt közgazdasági bizottság!

Július hó időjárása nagy csapás volt a növényzetre. A már június hó végén kezdődő hőség, mely az egész hóban kitartott, reggel 20, délben 30-36° celsius hőfokkal az árnyékban nagy szárazsággal párosulva, mit a hó 5, 18 és 25-én leestett csekély mennyiségű csapadék alig enyhített. A csekély csapadék is veszedelmet hozott, leg-több helyen, vagy 24 községében meggyekek jégűs is volt, sok helyen a villámcsapás tett kárt, az orkán pedig a levágott kereszteteket szét-hordta, takarmánykazlakat bontott szét, a labon-álló gabonákból sok szemet kivert.

A jég által okozott károkért egész 80% ig vettek fel káreseteket, ez azonban csak szörvénnyosan volt. Nagyobb kárt okozott az összes gabonákban megveszte a hűtés, mi az álló gabonákban 5-15, a dült gabonákban és a későn érő búzában egész 50% ig is terjedő termés-fogyatkozást okozva, a mennyiségi kár mellett megrontott a minőséget is.

Az eddig szépen fejlődő kapás növények és takarmányfélék fejlődése teljesen megakadt és félt, hogy ha a saharai forróságot és szárazságot hamarosan eső felbe nem szakítja, úgy kapás növény és takarmány dolgában alig fogunk job-

ban állani a múlt évi inségnél, mert ha korai takarmányaink középterméssel jutalmaztak is bennünket, de múlt évben ő készletekkel, az idén pedig híj és kifogyva minden ő készletből meggyünk a tél felé.

Szalma a: bőven termelt a jó május, júniusi esők hatására. Nagyon megbokrosodtak, levelesedtek és nőttek a gabonák, úgy, hogy a jó földeken alig találtak a kévéknek helyet az aratók. A sok dült gabona annyira késleltette a munkát, hogy sok gazdaságban nem voltak képesek a szokott időben végezni és egész buza-táblák, de különösen a zabok aratása augusztusra maradt, noha a zabok koránérők voltak s így a késedelemes aratás miatt is veszteséget szenvedtek.

Míg a múlt évben július hó közepén már javában hagytak a csepplőgépek, az idén a csepplésnek nem csak zóme, de kezdete is a legtöbb gazdaságban augusztusra maradt, azért a gabona termés megállapíthatására a hó végéig még kísérleti csepplési eredmények sem állottak rendelkezésünkre s így ez idő szerint a termést csak a kereszték száma, a kalász nagysága és a szem minősége után becsülhetem meg.

Várható földadósorozati hozamaink:

	11 kévés kereszt	kilogramm	hectoliter	súly
buza	28-40	800-1300	72-81	
rozs	28-40	700-1200	68-74	
árpa	32-40	900-1300	58-66	
zab	30-40	800-1200	60-68	

Mint ezen tág határok között mozgó becslésből látható, csak az bizonyos, hogy a szalmatermes bőséges, a szemtermés igen változó, mert az nagyon függött az idén arról, hogy a kártévő hőség milyen erőtűségi állapotban érte a gabonákat, mert a korán érők majdnem semmit, míg a későn érők sokat szenvedtek a hűtéstől. A labon állók minősége sokkal jobb, mint a korán megdülték.

Búzából kevés az acélos teltszemű, piros-szemű, a legtöbb szorult, puha, halavány, vagy farka. A rozs barna, aprószemű, az árpában sok a sárge, a dülték szorult szeműek, a zab mind szorult, könnyű minőségű.

A gabona árak alacsonyok, a nagy hőségre némi emelkedést értek el, a hó végén volt métermázsaink fölülreben

	buza	rozs	árpa	zab
a 1000	170	130	130	1100
a 1500	165	120	110	1200

Tengeri készletlánya miatt nem igen kapható ára 1000 f.

A kapás növények termésében vetett nagy remény ha hamarosan hóeső nem lesz, meghusult. A korán vetett köles és mohar még középtermést adhat, a tarbaja vetettek, a hol kikelték is, elszűnnek.

A hüvelyesek gyenge közép termést adnak, úgy a mák is. Gyümölcsből a kajszinbarack védett fekvésekben közép termést adott, a korai almák és körték gyenge termést szilva és kecsi alma körte a nagy hőség folytán értelenül fonyvad össze fáján, nagyon elfergesedik és lehullik idő előtt.

A dínyve a hó végén érni kezdett, középszerű termést ad. Zöldség fonyvadóban, káposzta félek pusztulóban.

Szőlőkben igen nagy károkat okozott a szőlőpenész, lisztharmat, szürké és fekete rothadás. Sokhelyen a nagy termés kilátások felére esőkkelentek.

A korai komlószüret megkezdődött, a termelés elég jó.

A hasított körmű állatok között terjedő száj és koronájás sok kárt és kellemetlenséget okozott a vásárok felhajtása, szállítások korlátozása, takarodás fenakadása miatt. Rendkívül megnehezítette a gyógykezelést a forró időjárásban a kibeszedett labu állatok elnyűvesedése.

A legelők elszűnnek, a legelő jószág mester-séges takarmányozásra szorult, sarju csak a nedves laposokon terem.

A június végén a megyénk nyugati széleire átterjedt cseléd és munkásbérharc a hó közepéig bezárólag tovább harapódzott. Legtöbb helyen a sárbogárdi járás nyugati szélein és a fehérvári járásban de szörvénnyosan a többi járásokban is.

Oka véleményem szerint természetileg üzött felbujtás volt, ürügyül a gabonák megdülése miatt megnehezült aratási munka szolgált.

A szerződésesség munkások és cselédek banditaszerűleg jártak el, mikor azon a napokon hagyták abba, vagy nem kezdték el a munkát, mikor munkaadóknak ezáltal a legnagyobb károkat okozhatták, ezáltal vélték őket reászorítani meg nem érdemelt nagyobb bérek adására. Semmi sem jogosította őket erre, mert annak idején a maguk jószántából, hatóság előtt szerződtek a munkástörvény alapján pedig a szerződéslek, vaglyagossága folytán választhatnak a rész, vagy pénzfizetés felett míg a munkaadó bármely rossz termék esetén tartozik fizetni.

Az ideai termés gabonából középszerű, még fognak ezen felbujtogatott munkások tenni egy rossz termés esetén, mikor úgy is tönkre meg, vagy adóságokba keveredik a munkaadók egy része.

Valóban itt a főideje a mezőgazdasági munkások, cselédek és munkaadók között fennálló viszonyok törvényhozási és társadalmi uton való végleges rendezésének, mert a mezőgazdasággal foglalkozó munkaadó nem lehet a bünbakja az áldatlan közgazdasági viszonyoknak.

Hosszu volna havi jelentésem keretében leírni, vagy megvilágítani ezen ismétlődő törvény és tisztességtelen bérharcok okait és okozatait de ha bővebben foglalkozni óhajtana vele az igen tisztelt bizottság úgy rendelkezésére állok bármikor szóval, vagy írásban.

A közgazdasági tisztviselők kötelességüket teljesítették és kellő gyorsasággal rendezték el a bérharcok ügyeit zsanár és katonaság szükséges segédletével. Több helyen elég volt a törvényes következményekre való hivatkozás, már hol a törvény alkalmazása, hogy munkába álljanak, de voltak helyek a hol a rend csak szerződés megváltoztatásával engedmények adásával állott helyre, már pedig szerintem a közgazdasági tisztviselő nem alkusz és közvetítő, hanem bíró, ki a kellő hatalommal rendelkezik hogy a hatóság előtt kötött törvényes szerződést a szerződő felekkel megtartása az azt megszegő büntös felt annak végrehajtására kényszerítse, vagy az okozott kárt vele megtérítse és megüntesse.

IRODALOM.

Pázmány Péter biboros prédikációi, melyeket dr. Kanyarszky György egyetemi tanár rendezett sajtó alá, megjelentek. Pázmány összes műeit a vaslogika jellemzi, ez áll az ő prédikációira is, és különös jellegük az, hogy a szentírás, és szent atyákat idézi sok helyütt, de oly találóan, hogy ritkítja parját. E mű dogmatikus beszédeknek örökbecsű forrás, azért t. olvasóinknak ajánljuk. A SOS oldalra menő kötet ára 5 frt. De e helyen felmentjük azt is, hogy mind a két sorozat, valamint a latin úgy a magyar, az 1-ső kötetből kezdve a maga teljes egészében megrendelhető és pedig a budapesti kir. m. tudományegyetem hittudománykari dekáni hivatalához (Bpest IV., közp. egyetemi épület) beküldendő „Nyilatkozat” által. E nyilatkozat alapján az eddig megjelent köteteket együtt, az ezután megjelenő köteteket megjelenésük után az Egyetemi Nyomda azonnal megküldi 5-5 forint utánvételéssel. Az ily megrendelés gazdaságosabb eljárás, mert könyv-árusi úton a mű ára jóval magasabb. Az egész vállalatból még csak egy kötet van hátra, mely Pázmány Péter leveleit fogja tartalmazni.

!!Tej-vétel!!

Naponként éves szerződés mellett
200—250 liter tejet kora reggeli házhoz szállítással 1905. évi november 1-től kezdődőleg megveszek. Bővebb felvilágosítást CSERNAY VILMOS ad Szekesfehérvárott Palotai-utca 18. sz. a.